

MATERIÁL PRO RADU MĚSTA č. 33

DNE: 09. 10. 2023

JEDNACÍ ČÍSLO: 33/2023/TAJ/4

NÁZEV:

Strategie odpovědného veřejného zadávání města Žďár nad Sázavou

ANOTACE:

Strategie definuje základní priority a cíle města Žďár nad Sázavou v oblasti odpovědného veřejného zadávání včetně zavedení konkrétních opatření.

NÁVRH USNESENÍ:

Rada města po projednání **schvaluje** Strategii odpovědného veřejného zadávání města Žďár nad Sázavou v předloženém znění.

Starosta města:	Místostarosta města:	Místostarosta města:
Tajemnice MěÚ:	Odbor majetkoprávní:	Odbor komunálních služeb:
Odbor finanční:	Odbor dopravy:	Odbor stavební územního plánování:
Odbor sociální:	Odbor školství, kultury, sportu a marketingu:	Odbor strategického rozvoje a investic:
Odbor občansko-správní a ObŽÚ:	Odbor životního prostředí:	Krizové řízení:
Odd. fin. kontroly a inter. auditu:	Městská policie:	
Zpracovala: tajemnice	Předkládá: JUDr. Martina Hostomská	

Název materiálu: Strategie odpovědného veřejného zadávání města Žďár nad Sázavou

Počet stran: 1

Počet příloh: 1

Popis:

Strategie odpovědného veřejného zadávání města Žďár nad Sázavou (dále jen Strategie OVZ) definuje základní priority a cíle města v oblasti odpovědného veřejného zadávání včetně zavedení konkrétních opatření.

Město si dává za cíl být vůdčí silou odpovědného zadávání mezi menšími a středními městy a udávat v této oblasti dlouhodobě směr a trendy. Město chce inspirovat další obdobné zadavatele představením transparentního, přímočarého a administrativně nenáročného přístupu k OVZ.

Město bude lídrem odpovědného zadávání mezi menšími a středními městy v ČR a v této oblasti bude dlouhodobě udávat směr a trendy tím, že:

- a) bude podporovat vzdělávání, praxi a rekvalifikaci v konkrétních veřejných zakázkách,
- b) bude preferovat ekologicky šetrná řešení a inovace u konkrétních veřejných zakázek,
- c) bude podporovat zachování a rozvoj kulturní a umělecké hodnoty u konkrétních veřejných zakázek,
- d) nastaví procesy a instituty, které z odpovědného veřejného zadávání učiní jednoduchý a hladký proces,
- e) bude inspirovat další obdobné zadavatele představením transparentního, přímočarého a administrativně nenáročného přístupu k odpovědnému veřejnému zadávání.

Očekávaným efektem odpovědného veřejného zadávání je zkvalitnění kultury veřejného zadávání a budování prostředí postaveného na otevřenosti a důvěře.

Strategie OVZ je koncipována na tříleté období, tj. do konce roku 2026. Jedná se však o živý dokument, který by měl pružně reagovat na aktuální témata a potřeby. Po každém roce trvání tak bude plnění Strategie vyhodnoceno a dokument může být průběžně aktualizován.

Geneze případu:

Dopad do rozpočtu města:

Návrh řešení:

Schválit Strategii odpovědného veřejného zadávání města Žďár nad Sázavou v předloženém znění.

Varianty návrhu usnesení:

nejsou

Doporučení předkladatele:

Schválit návrh usnesení.

Stanoviska:

nejsou

Strategie odpovědného veřejného zadávání města Žďár nad Sázavou

Manažerské shrnutí

1. Strategie odpovědného veřejného zadávání města Žďár nad Sázavou (dále jen „**Strategie OVZ**“ nebo „**Strategie**“) reaguje na aktuální vývoj v oblasti odpovědného veřejného zadávání v Evropě i v ČR a definuje základní cíle a priority města Žďár nad Sázavou v oblasti odpovědného veřejného zadávání, a to včetně konkrétních opatření.
2. Zásady odpovědného veřejného zadávání jsou ukotveny v zákoně o zadávání veřejných zakázek, i nad rámec zákona jsou však integrální součástí nákupních strategií řady veřejných i soukromých organizací, které chtějí naplňovat kritéria udržitelnosti.
3. Principy odpovědného veřejného zadávání by neměly být aplikovány dogmaticky, jejich použití je smysluplné vždy po předchozím zvážení a u určitých typů zakázek. Strategie OVZ je dobrým vodítkem k identifikaci vhodných zakázek a pro účelnou a praktickou aplikaci zásad odpovědného veřejného zadávání.
4. Město si v oblasti odpovědného veřejného zadávání dává následující cíl:
Žďár nad Sázavou bude lídrem odpovědného zadávání mezi menšími a středními městy v ČR a v této oblasti bude dlouhodobě udávat směr a trendy tím, že:
 - a) bude podporovat vzdělávání, praxi a rekvalifikaci v konkrétních veřejných zakázkách,
 - b) bude preferovat ekologicky šetrná řešení a inovace u konkrétních veřejných zakázek,
 - c) bude podporovat zachování a rozvoj kulturní a umělecké hodnoty u konkrétních veřejných zakázek,
 - d) nastaví procesy a instituty, které z odpovědného veřejného zadávání učiní jednoduchý a hladký proces,
 - e) bude inspirovat další obdobné zadavatele představením transparentního, přímočarého a administrativně nenáročného přístupu k odpovědnému veřejnému zadávání.
5. Očekávaným **efektem odpovědného veřejného zadávání** je zkvalitnění kultury veřejného zadávání a budování prostředí postaveného na otevřenosti a důvěře.
6. Strategie OVZ je koncipována na tříleté období, tj. **do konce roku 2026**. Jedná se však o **živý dokument, který by měl pružně reagovat na aktuální témata a potřeby**. Po každém roce trvání tak **bude plnění Strategie vyhodnoceno a dokument může být průběžně aktualizován**.

Strategie OVZ má následující strukturu:

1. Žďár nad Sázavou a odpovědné veřejné zadávání
 2. Strategie OVZ do roku 2026
 3. Vytváření podmínek pro naplňování Strategie OVZ
- Příloha č. 1 – Teoretická východiska odpovědného veřejného zadávání
Příloha č. 2 – Úkoly a ukazatele při plnění Strategie OVZ
Příloha č. 3 – Seznam realizovaných veřejných zakázek s prvky OVZ.

1. Žďár nad Sázavou a odpovědné veřejné zadávání veřejných zakázek

1.1. Úvod

Město Žďár nad Sázavou (dále též „**město**“) je veřejným zadavatelem dle § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**ZZVZ**“), a jako takový je povinen řídit se ZZVZ při pořizování služeb, dodávek a stavebních prací. Zároveň město ve svých vnitřních předpisech akcentuje povinnost zadavatele zvážit při svých postupech zohlednění zásad sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací (dále jen „**odpovědné zadávání**“ nebo „**OVZ**“) ve smyslu § 6 odst. 4 ZZVZ. Teoretická východiska odpovědného zadávání v České republice jsou podrobněji rozebrána v příloze č. 1 Strategie.

1.2. Současný stav a východiska

Protože si je město vědomo možného dopadu svých nákupů na společnost a životní prostředí, je již od roku 2021 součástí **Platformy odpovědného veřejného zadávání**, založené Ministerstvem práce a sociálních věcí. Platforma je volné a neformální sdružení různých subjektů, které se hlásí ke strategickému přístupu ve veřejném nakupování a ve své praxi implementují odpovědné veřejné zadávání.

Město je jedním z přirozených center kraje Vysočina. Zároveň je jako okresní město zřizovatelem či zakladatelem řady subjektů a organizací, které jsou rovněž veřejnými zadavateli, a jejichž záběr přesahuje území samotného města. Svými záměry zohledňujícími OVZ si tak dává za cíl nabídnout ukázky dobré praxe a inspirovat další zadavatele v regionu k podobnému přijetí závazků obsažených v této Strategii. **Město si dává za cíl být vůdčí silou odpovědného zadávání mezi menšími a středními městy a udávat v této oblasti dlouhodobě směr a trendy.**

Město již na některých pilotních projektech prvky OVZ využívá a testuje, příkladný výčet těchto projektů je uveden v příloze č. 3 Strategie OVZ. K základním principům OVZ se tedy město hlásí dlouhodobě a přirozeně je ve své praxi uplatňuje. Cílem tohoto dokumentu je zavázat se k jejich dalšímu, strategickému prosazování – výčet konkrétních úkolů a ukazatelů jejich plnění je obsažen v příloze č. 2 Strategie.

2. Strategie OVZ do roku 2026

V souladu se svými vytyčenými cíli a s předpisy v oblasti zadávání veřejných zakázek má město zájem na implementaci prvků odpovědného zadávání do konkrétních zadávacích řízení. Jako klíčové vnímá město tyto příležitosti a témata:

1. Společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek

- podpora vzdělávání, praxe a rekvalifikací

2. Preference ekologicky šetrných řešení, včetně oběhové ekonomiky a ekoinovací

- omezení spotřeby vody, využívání srážkových vod a šedé vody
- omezení spotřeby surovin, důraz na recyklovatelnost a využívání druhotných surovin

- redukce produkce odpadů a znečišťujících látek negativně ovlivňujících ovzduší, vodu a půdu
- minimalizace dopadů realizovaných veřejných zakázek na okolí (hluk, světlo, prach)
- omezení spotřeby energií
- omezení uhlíkové stopy

3. Zachování a rozvoj kulturní a umělecké hodnoty

- zvyšování kvality veřejného prostoru
- zachování kulturní a umělecké hodnoty při rekonstrukci budov
- podpora začleňování uměleckých děl nebo jiných kulturních hodnot do nových stavebních projektů

Ad 1) Realizace společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek

Město jakožto územně samosprávný celek má zájem na tom, řešit dopad jeho nákupů na společnost. Veřejná zakázka by neměla spočívat pouze v nákupu za nejnižší cenu, ale taky v dosažení společenského přínosu a předcházení nebo zmírňování nepříznivých sociálních dopadů během plnění veřejné zakázky.

Pro období následujících tří let si město dává za cíl v oblasti společensky odpovědného zadávání podpořit vzdělávání, praxi a rekvalifikaci.

Aby toho mohlo být dosaženo, přijme město následující opatření:

- Analyzuje všechny své budoucí veřejné zakázky co do možnosti podpory vzdělávání, praxe či rekvalifikace (především u veřejných zakázek na stavební práce nebo na služby projektantů či architektů).
- Ve veřejných zakázkách **bude požadovat aktivní zapojení studentů středních a vysokých škol, či absolventů rekvalifikačních kurzů, do plnění zakázky.**
- Bude spolupracovat se zainteresovanými institucemi – školami, univerzitami, úřady práce.

Ad 2) Preference ekologicky šetrných řešení, včetně oběhové ekonomiky a ekoinovací

Město podporuje přístup, že důrazem na využití ekologicky šetrných řešení ve veřejných zakázkách lze zmenšit negativní dopady na životní prostředí, šetřit energii, snižovat množství odpadu a rozsah znečištění, ale také podpořit dané odvětví při vývoji zelených technologií a postupů.

Zohledňování environmentálních aspektů ve veřejných zakázkách má výslovnou oporu v evropské i národní právní úpravě. Státní správa a samospráva se také dlouhodobě zavazuje, že při nákupu zboží a služeb zohlední environmentální aspekty tohoto zboží a služeb. Tím trvale usiluje zejména o:

- 1. omezení spotřeby energií;**
- 2. omezení spotřeby vody;**
- 3. omezení spotřeby surovin;**
- 4. omezení produkce znečišťujících látek uvolňovaných do ovzduší, vody a půdy;**
- 5. omezení produkce odpadů;**
- 6. omezení uhlíkové stopy.**

Město se zavazuje zohledňovat ve svých veřejných zakázkách výše zmíněné enviromentální aspekty a hledat příležitosti pro nákup zboží, služeb či stavebních prací, které v rámci ekonomické výhodnosti nabízejí nejlepší poměr ceny a kvality z hlediska vlivu na životní prostředí.

Aby toho mohlo být dosaženo, přijme město následující opatření:

- Bude zvažovat častější použití **předběžných tržních konzultací**, kde je to účelné a efektivní.
- Analyzuje u všech svých veřejných zakázek situaci na trhu, co do možnosti preferovat či požadovat **ekologicky šetrné varianty**. Zejména se zaměří na veřejné zakázky na **nákup nábytku a papíru, stavební práce, úklidové služby, počítačovou a kancelářskou techniku, soz odpadu, nákup elektrické energie, veřejné osvětlení, vodovodní instalace, nákup vozidel, nákup obalů** a další.
- Bude zvažovat možnosti aplikace **principů nákladů životního cyklu**.
- Bude vědomě uvažovat nad dopady vlastní činnosti na primární zdroje materiálů, možnosti **využití sekundárních zdrojů**, produkci, **třídění a opětovnou využitelnost odpadů**, dopadů nákupů na **produkci skleníkových plynů** a podporu modelů **oběhového hospodářství**.

Ad 3) Zachování a rozvoj kulturní a umělecké hodnoty

Město si uvědomuje odpovědnost za zachování kulturního dědictví a svůj zásadní vliv na spoluutváření veřejného prostoru. Zároveň vnímá i pozitivní dopad umění a kulturního prostředí na kvalitu života obyvatel. Veřejné zakázky by proto měly být rovněž nástrojem citlivého přístupu ke stávajícímu kulturnímu dědictví i podpory estetických a uměleckých hodnot při realizaci nových stavebních projektů tak, aby měly pozitivní vliv na kvalitu veřejného prostoru.

Město si proto dává za cíl dlouhodobě se zaměřit na zachování kulturní a umělecké hodnoty při rekonstrukci budov a podpořit začleňování uměleckých děl nebo jiných kulturních hodnot do nových stavebních projektů.

Aby toho mohlo být dosaženo, přijme město následující opatření:

- Zaměří se na dlouhodobý koncepční rozvoj veřejného prostoru ve městě ve spolupráci s architektonickou a uměleckou obcí.
- Analyzuje vhodné budoucí projekty pro využití architektonických, urbanistických či ideových **soutěží o návrh**.
- Ve veřejných zakázkách souvisejících s projekty **rekonstrukcí budov** bude dbát o **kvalitu projekčních i stavebních prací** tak, aby bylo zachováno kulturní dědictví města.

3. Vytváření podmínek pro naplňování Strategie OVZ

Aby bylo možné efektivně Strategii OVZ realizovat, je nutné přijmout i další podpůrná opatření, která pomohou učinit z odpovědného zadávání automatizovaný a jednoduchý proces, který bude aplikován vždy, když to bude vhodné.

Město proto přijme následující opatření:

1. Bude pořádat **setkání s dodavateli** a prezentovat cíle a závazky města vyplývající ze Strategie OVZ.

2. Bude **využívat komunikační kanály města** (např. webové stránky, sociální sítě, úřední desku) k prezentaci Strategie OVZ a transparentnímu přihlášení se k principům OVZ, na kterých stojí.
3. Bude pořádat **interní semináře nad tématem OVZ** pro zaměstnance města a zaměstnance subjektů, které město zřídilo, a kteří se agendou veřejného zadávání zabývají.
4. Bude se prostřednictvím svých zaměstnanců a politické reprezentace dále **účastnit odborných panelů a workshopů k problematice OVZ** a spolupracovat s odborníky.
5. Připraví vzory zadávacích dokumentací a smluvní vzory, které budou implementovat principy OVZ a umožňovat jejich jednoduchou aplikaci v praxi.
6. Vypracuje **harmonogram plánovaných investic** s identifikací příležitostí odpovědného zadávání veřejných zakázek.
7. Zajistí u všech veřejných zakázek s prvky odpovědného zadávání **dostatek času a informací na přípravu zadávacího řízení**.
8. Naváže spolupráci s ostatními organizacemi implementující prvky odpovědného zadávání a bude si s nimi **předávat zkušenosti a příklady dobré praxe** (formou společných školení, společného zadávání veřejných zakázek, memorand o spolupráci apod.).
9. **Jednou ročně vypracuje zprávu o plnění Strategie OVZ, kde vyhodnotí jednotlivé ukazatele** (viz dále) a poskytne přehled veřejných zakázek, kde byly aplikovány prvky odpovědného veřejného zadávání. **Na základě pravidelného vyhodnocení může město Strategii průběžně aktualizovat.**
10. Vypracuje strategii OVZ na roky 2027 až 2030, která bude odrážet získané zkušenosti, ověřenou dobrou praxi a aktuální trendy v oblasti OVZ.

Příloha č. 1 - Teoretická východiska odpovědného zadávání v ČR

Podstatu důležitosti odpovědného zadávání shrnuje Ministerstvo práce a sociálních věcí ve svém dokumentu Strategie odpovědného veřejné zadávání resortu práce a sociálních věcí:

„Veřejné zakázky jsou jednou z klíčových oblastí, kterými veřejná správa utváří a ovlivňuje trh. V České republice touto cestou zadavatelé vynakládají ročně přes 500 mld. Kč, což je v evropském průměru zhruba 14 % HDP, pro ČR kolem 11 – 12 % HDP. Evropská unie i OECD dlouhodobě poukazují na význam těchto finančních prostředků a podporují veřejné zadavatele, aby využívali veřejné zadávání strategicky – tj. jako nástroj k získání lepší hodnoty za peníze a přispěli tak k inovativnější a udržitelnější ekonomice podporující sociální začlenění a soutěž.“

Za pozitivní dopady OVZ je obecně považován:

1. vliv na sociální rovinu

- a) ochrana proti zneužívání lidských práv a podpora respektu k lidským právům,
- b) zkvalitnění vybavenosti znevýhodněných částí regionu, podpora udržitelného, ekonomického a sociálního rozvoje těchto oblastí,
- c) podpora zaměstnanosti v regionu vytvářením nových pracovních míst,
- d) zlepšení kvalifikace osob na trhu práce,
- e) podpora sociálně znevýhodněných osob a osob ohrožených sociálním vyloučením,
- f) vytváření vhodných pracovních podmínek,
- g) podpora sociálního začleňování,
- h) podpora podpůrného zaměstnání osob se zdravotním postižením, včetně podpory na otevřeném pracovním trhu,
- i) možnost vzít za určitých podmínek v úvahu problémy etického obchodu ve specifikacích nabídky a podmínkách zakázky a další,

2. vliv na životní prostředí

- a) posilování znalostí zaměstnanců v oblasti ochrany životního prostředí,
- b) podpora environmentálního vzdělávání, výchova a osvěta veřejnosti,
- c) optimalizace uhlíkové stopy vozového parku a budov (opatření v oblasti snižování spotřeby – PHM, vody, elektrické energie, kancelářského materiálu),
- d) snížení energetické náročnosti budov a spotřeby elektrické energie – opatření v oblasti snižování spotřeby, opatření v oblasti odpadů a jejich recyklace, opatření v oblasti nákupu ekologických, kancelářských prostředků a další,

3. vliv na ekonomickou rovinu

- a) podpora malých a středních podniků,
- b) podpora společensky odpovědného chování podnikatelské sféry,
- c) celkově je pozitivně ovlivněno tržní prostředí, zejména je posilováno odpovědné tržní chování podnikatelské sféry.

Odpovědné veřejné zadávání staví na několika základních principech. Mezi ty patří:

- 1. odpovědnost veřejné správy,
- 2. udržitelné náklady,
- 3. důstojné pracovní podmínky,
- 4. férová soutěž a dodavatelské vztahy,

5. ekologicky udržitelná řešení.

Na evropské úrovni je odpovědné zadávání upraveno zejména zadávací směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek, kterým se řídí členské státy Evropské unie. Na národní úrovni je pak odpovědné zadávání upraveno především ZZVZ, který transponuje uvedenou směrnicí a usnesením vlády č. 531/2017 o Pravidlech uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy, ve znění pozdějších předpisů.

Povinnost dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací při zadávání veřejných zakázek zavedla novela ZZVZ s účinností od 01.01.2021. Tuto zákonnou úpravu lze nalézt v § 6 odst. 4 ZZVZ.

Odpovědné zadávání je tedy právními předpisy podporováno a doporučováno a jsou pro něj vytvářeny podmínky. Jako zdroj mohou ale sloužit i nelegislativní zdroje, a to např. mezinárodní norma ISO 20400 Sustainable Procurement (Udržitelné zadávání). Tato norma zadavatelům ukazuje, jak přistoupit ke standardizaci postupů při veřejném zadávání a zabývá se tím, jak si má zadavatel stanovit priority v oblasti udržitelného nakupování.

Příloha č. 2 - Úkoly a ukazatele při plnění Strategie OVZ

Priorita	Úkol	Ukazatel
Implementace prvků odpovědného zadávání do konkrétních zadávacích řízení	Zadání veřejných zakázek využívajících prvků odpovědného zadávání	Počet realizovaných zadávacích řízení
	Navázání spolupráce s místními školami, univerzitami a Úřady práce	Počet navázaných spoluprací
	Častější využití předběžných tržních konzultací v oblasti zadávání VZ	Počet PTK
	Častější využití aplikace nákladů životního cyklu principů	Počet využití
Budování zázemí pro odpovědné veřejné zadávání	Uspořádání setkání s dodavateli s prezentací cílů organizace	Počet účastníků
	Využití komunikačních kanálů města k prezentaci strategie odpovědného zadávání veřejných zakázek	Počet příspěvků / článků
	Interní semináře nad tématem odpovědného zadávání	Počet seminářů
	Příprava vzorů smluv / zadávací dokumentace / ostatních	Počet dokumentů

	Vypracování harmonogramu plánovaných investic s identifikací příležitostí odpovědného zadávání	Harmonogram s identifikací konkrétních zadávacích řízení
	Zajištění dostatečného času a informací pro přípravu zadávacích řízení	Zpětná vazba od pracovníků administrujících veřejné zakázky
	Navázání spolupráce s organizacemi implementujícími principy OVZ	Počet navázaných spoluprací, memorand, společných zadávacích řízení apod.
	Každoroční vypracování zprávy o aplikaci a realizaci Strategie OVZ	Zpráva o aplikaci a realizaci Strategie OVZ 2024, 2025 a 2026
	Vypracování strategie OVZ na roky 2027 až 2030	Strategie OVZ na roky 2027 až 2030

Příloha č. 3 - Seznam realizovaných veřejných zakázek s prvky odpovědného veřejného zadávání

Realizované veřejné zakázky s prvky odpovědného zadávání		
Veřejná zakázka	Rok zadání	Přijaté opatření OVZ
Rámcová smlouva o poskytování právních služeb	2021	Bezplatná právní poradna pro občany města
Zpracování projektové dokumentace na snížení energetické náročnosti budovy bývalého MěÚ	2023	Požadavek na nabídnutí praxe při realizaci předmětu plnění jednomu studentovi/studentce střední školy. Zpracování koncepce hospodaření s vodou a energetické koncepce stavby do příslušných částí projektové dokumentace.